

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

**Pauli Laymanni e Societate Iesu Jus Canonicum
Commentario Perpetuo Explicatum**

Et Uberi Non Minus Ac Varia Qvam Clara Et Solida Doctrina Illustratum

Commentarius In Librum III. Decretalium

Laymann, Paul

Dilingae, 1698

Capitulvm IX. Suggestum.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62482](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-62482)

perè neglexit, periculum, atque interitus rei, si culpa coloni non intervenit, Parocho incumbit, *L. qui decem 72. ff. de solutionibus*. Ceterum si postea iterum recipere velit Parochus, ac colonus dare recuset, tunc iterum in culpabili mora centebitur esse colonus; semper enim posterior mora nocet *L. illud 17. ff. de periculo, & comodo rei vendita. & tradit Gl. hic V. fructibus collectis*.

CAPITULUM VIII.

Dilecti.

PARAPHRASIS.

Monachi de Neuclan impetrarunt à Papa privilegium, ut non teneantur decimas solvere ex prædijs, quæ proprijs laboribus, ac sumptibus colerent; postea verò multa prædia sita in parochia, Abbatis & Fratrum S. Crucis, ex quibus ipsi decimas, & sustentationem percipiebant, conduxerunt ad firmam, sive sub certa annua pensione. Ea re, cum Abbas & Fratres S. Crucis se enormiter gravatos sentirent, Alexandro III. questi sunt; is responder, non fuisse suam, aut Antecessorum suorum intentionem, ut ex possessionibus conductis Monachi privilegiati decimas non solverent, ideo mandat ipsis, ut ex talibus prædijs, ex quibus antea Abbas & Fratres S. Crucis decimas accipere soliti sunt, integrè eisdem solvant, aut cum ipsis amicabiliter rem componant.

SUMMARIUM.

1. *Privilegium de non solvendis decimis ex illis, quæ proprio labore, aut sumptu quis colit, intelligi non debet de prædijs conductiis ad decimas obligatis.*
2. *Neque de prædijs emphyteuticis taliter obligatis.*

Notandum primum. Si aliquibus à Papa privilegium datum sit, ut ex præ-

dijs, quæ proprio labore, aut sumptu colunt, decimas solvere non debeant, id non intelligitur de prædijs conductiis. Ratio est, quia privilegium quatenus cedit in alterius præjudicium, strictè est interpretandum, ut docui *lib. 1. tra. 4. c. 23. n. 1. §. de acti. tem.* Item Principis privilegium non ita intelligi debet, ut per illud grave præjudicium alteri inferatur *L. 2. C. de precibus Imperatori offerendis. & tradit Innoc. in c. dilecti V. beneficijs. de donationibus. & dixi in c. 3. hoc. tit.* tale autem fuisse præjudicium, & damnum parochialis Ecclesie, si Religiosi etiam in conductiis prædijs à decimis solvendis immunes essent: hoc privilegium datum Religiosis ad prædia propria restringendum est, & non de conductiis accipiendum.

Idem quoque sentiendum de prædijs emphyteuticis, id est, quæ Religiosi privilegiati in emphyteusim accipiunt, si antea decimas fuerint obligata, propter illud privilegium, non solvendi decimas, ex proprijs laboribus (sive ex prædijs, quæ propriam manum, aut sumptu excolunt) non esse exempta, sicuti bene docet Suarez *lib. 1. de decimis, c. 19. n. 12.*

Notandum secundum. Si Religiosi propria prædia non sufficient ad sustentationem, possunt conducere aliena, ut excolant, non causâ lucri, sed ob necessitatem sustentationem. Ita *Gl. in c. ult. di. 86. & docui lib. 3. tra. 4. c. 17. n. 39.*

CAPITVLVM IX.

Suggestum.

PARAPHRASIS.

Abbas, & Fratres Dolonenles significarunt Alexandro III. quòd Abbas, & Fratres monasterij Ursinensis decimas ab ipsa contra suorum privilegiorum rationem exigere, & auferre conentur. Ad hoc rescribit Papa, & mandat Abbati, & Fratribus Dolonenisibus, ut cum Ursinensibus super decimis componant, quia

cum Romana Ecclesia huic Ordini (Cisterciensium, interprete *Innoc. hic*) privilegium immunitatis à decimis dedit, pauca erant ejus Ordinis Abbatiæ, ita, ut exinde scandalum jure merito generari non posset, sed nunc adeo aucta, & possessionibus locupletata sunt Abbatiæ ejus Ordinis, ut multi viri Ecclesiastici ob illam immunitatis concessionem, querelam apud Sedem Apostolicam proponant.

SUMMARIUM.

1. Religiosis curam parochialem habentibus decime debentur.
2. Privilegium, quod successu temporis in grave Ecclesiarum præjudicium tendit, cessare debet.
3. Nisi privilegium concessum effectum suum jam plene consecutum esset.

Notandum primum. Si Religiosi curam populi gerant, seu parochias incorporatas administrant, decimas exigere possunt, sicuti curati sæculares.

Notandum secundum. Si privilegium temporis progressu in grave aliorum præjudicium tendat, ita, ut scandalum, & querelæ justæ oriantur, cessare debet, vel revocari privilegium. Ita *Innoc. & alij hic. Rebuff. q. 14. n. 55. Suarez lib. 1. c. 20.* & sumitur ex *L. ex facto 43. ff. de vulgari & pupillari substitutione. c. cum ad hoc 16. de Clericis non residentibus.* ubi textus, & DD notant, quod privilegium non residendi, si per rerum mutationem Ecclesiæ onerosum fiat, aut scandalum, & querelam justam generet, attendi non debeat: & hæc jura ostendunt, privilegia per se cessare, saltem si causa mutati status, & orti gravaminis, notoria sit, alioquin ad Principem, sive eum, qui privilegium dedit, recurri debet *cit. L. ex facto. c. cum venisset 12. de iudicijs.*

Veruntamen intelligi non debet doctrina de privilegio, quod consecuto effectu consummatum est, ut si Principis rescripto h-

lius naturalis legitimatus sit ad hæreditatem patris, postea verò nascatur filius legitimus, non retractabitur privilegium, per quod jus absolutum acquisitum fuit, uti respondit *Abb. hic. n. 5. ex regula 73. in 6.* Sed intelligitur de privilegijs, & gratijs habentibus effectum successivam, v. g. immunitate à decimis, à residentia &c. licet enim privilegium ab initio & pluribus sequentibus annis vim habuerit, tamen succedente tempore fieri potest, ut ejus vis, & effectus ob rerum mutationem fiat nimis onerosus, ideòque cesset, cum non fuerit intentio concedentis ad eum casum privilegium extendere. *argum. cit. L. & in simili docui cit. lib. 1. tra. 4. c. 22. n. 15.*

CAPITULUM X.

Ex parte.

PARAPHRASIS.

Pro intellectu Capituli notanda est *Glossa solemnis hic. V. laborum*, quod Monachi olim, cum in parochijs divina audire & Sacramenta percipere solerent, ex omnibus rebus decimas dare debuerunt parochijs, uti colligitur ex *c. alia causa 6. & c. sequente. c. interdicimus 10. & alijs Capitulis in causa 16. q. 1.* & notat etiam *Rebuff. q. 14. de decimis. n. 37.* At verò tempore Concilij Cabilonenis sub Carolo Magno *c. 19.* & iterum à Paschali Pontifice, uti legimus *in. c. questi 40. & c. sequente. eadem q. 1.* concessum est, ut Monachi, & Clerici in communi viventes, ex laboribus suis, ac nutrimentis, adeòque ex hortis, ac prædijs, quæ proprio sumptu, aut labore excolerent, decimas solvere non deberent. Successit deinde aliud tempus sub Adriano IV. & Alexandro III. qui jam dictum privilegium ad solos Cistercienses, Templarios, & Hospitalarios restrinxerunt, cæteris verò Religiosis duntaxat decimas ex novalijs suis, pascuis, & hortis remiserunt, sicuti in textu hujus Capituli habetur.